УДК 004.056

ІНФОРМАЦІЙНА БЕЗПЕКА ДЕРЖАВИ У СИСТЕМІ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Тищук А.Ю. [1]; Калякін С.В. [2]
[1,2]Харківський національний університет внутрішніх справ
[1,2]Україна, Харків
[1]mr.marmokklasytgamer1@gmail.com; [2]kaf-itk@univd.edu.ua
[2]https://orcid.org/0000-0003-3946-0189

Анотація. *У роботі розглянуто основні загрози інформаційній безпеці України та шляхи їх подолання. Проаналізовано роль цифровізації, штучного інтелекту й міжнародної співпраці у зміцненні кіберзахисту держави.*
Ключові слова: *інформаційна безпека; кіберзагрози; цифровізація; штучний інтелект; Україна.*

***Вступна частина*:** Сучасна цифрова трансформація суспільства характеризується стрімким розвитком інформаційно-комунікаційних технологій, глобалізацією інформаційних потоків та формуванням принципово нового середовища функціонування — інформаційного простору. У цих умовах інформаційна безпека держави перетворюється на пріоритетний стратегічний напрям, оскільки інформація постає не лише як ресурс, але й як потужний інструмент впливу, маніпуляції суспільною свідомістю та реалізації гібридних загроз [1, с. 15].

Для України, яка з 2014 року перебуває в умовах збройної агресії, інформаційна безпека набула статусу одного з ключових компонентів національної безпеки. Інформаційний простір став головним полігоном для спроб дестабілізації суспільно-політичної ситуації, підриву довіри до інститутів влади, поширення панічних настроїв та масової дезінформації, спрямованої на послаблення державного суверенітету та територіальної цілісності [2, с. 48].

Метою дослідження є аналіз сутності та структури інформаційної безпеки держави у системі національної безпеки України, визначення її ключових загроз і пріоритетних напрямів забезпечення в сучасних умовах воєнного стану та глобальної інформаційної війни.

Основна частина. Інформаційна безпека є невід'ємною складовою національної безпеки України, оскільки забезпечує захист життєво важливих інтересів людини, суспільства та держави від реальних і потенційних інформаційних загроз, сформованих у внутрішньому і зовнішньому інформаційному просторі. Вона тісно взаємопов'язана з воєнною, економічною, політичною та соціальною безпекою, що в сукупності визначає здатність держави до збереження стабільності в умовах глобалізації. Відповідно до Закону України "Про національну безпеку України", інформаційна безпека визначається як складова державної політики, що спрямована на захист національних інтересів у інформаційній сфері, протидію інформаційній агресії та забезпечення інформаційного суверенітету [3, с. 33-34].

В умовах гібридної війни, розв'язаної Російською Федерацією проти України, поняття інформаційної безпеки зазнало суттєвої трансформації. Якщо традиційно вона зводилася до захисту інформаційних систем та конфіденційності даних, то сьогодні її ядро становить збереження інформаційного суверенітету держави, формування стійкості суспільства та захист психологічного простору громадян від маніпулятивних впливів. Інформаційна війна перетворилася на органічну складову збройного протистояння, а боротьба за домінування в

інформаційному просторі — на ключовий інструмент впливу на суспільну свідомість та перебіг конфлікту [4, с. 7].

Україна стикається з низкою комплексних загроз у сфері інформаційної безпеки, серед яких ключове місце посідають інформаційно-психологічні операції, спрямовані на деморалізацію населення, підрив довіри до державних інституцій та поширення деструктивних настроїв. Значну небезпеку становлять кіберзагрози, орієнтовані на критичну інфраструктуру, державні інформаційні системи та фінансовий сектор. Соціальні мережі стали основним каналом поширення дезінформації та маніпулятивних матеріалів. Зовнішній вплив реалізується через підконтрольні агресору медіа та бот-мережі, формування спотвореної інформаційної картини. Внутрішніми проблемами залишаються недосконаліть нормативно-правової бази, недостатній рівень медіаграмотності населення та низька інформаційна культура, що посилює вразливість суспільства до деструктивних впливів [5, с. 92-93].

Система забезпечення інформаційної безпеки України функціонує на основі взаємодії широкого кола суб'єктів, до яких належать Рада національної безпеки і оборони України, Служба безпеки України, Міністерство оборони України, Державна служба спеціального зв'язку та захисту інформації України, Національна поліція України, Міністерство цифрової трансформації України та інші органи. Завданням цих суб'єктів є реалізація державної політики у сфері інформаційної безпеки, яка регулюється системою нормативно-правових актів, зокрема Доктриною інформаційної безпеки України, Законом України "Про основні засади забезпечення кібербезпеки України" та Стратегією національної безпеки України. Зазначені докуменвизначають правові, організаційні та технічні засади захисту національного інформаційного простору [6, с. 124-125].

Сучасна державна політика України у сфері інформаційної безпеки зосереджена на активному розвитку національного кіберпростору та вдосконаленні системи кіберзахисту, зокрема шляхом запобігання кібератакам, боротьби з дезінформацією та підвищення довіри громадян до офіційних інформаційних ресурсів. Важливим напрямом є формування інформаційної стійкості суспільства через розвиток критичного мислення, медіаграмотності та навичок безпеки в цифровому середовищі. Одночасно пріоритетним завданням є розбудова системи стратегічних комунікацій, орієнтованої на оперативне інформування громадян, формування позитивного іміджу держави на міжнародній арені та ефективну протидію ворожим дезінформаційним кампаніям [7, с. 76].

Важливим напрямом зміцнення інформаційної безпеки України є розширення міжнародного співробітництва. Україна активно розвиває партнерство з НАТО, Європейським Союзом та Організацією Об'єднаних Націй у рамках спільних програм боротьби з кіберзлочинністю, обміну досвідом та впровадження сучасних технологій кіберзахисту. Таке партнерство сприяє підвищенню ефективності національної системи безпеки, забезпечує інтеграцію до міжнародних стандартів та сприяє зміцненню цифрового суверенітету держави» [8, с. 145].

Висновки. Отже, інформаційна безпека є фундаментальною складовою національної безпеки України, оскільки забезпечує стійкість держави до зовнішніх і внутрішніх інформаційних загроз, зокрема в умовах гібридної війни. Ефективна система її забезпечення вимагає комплексного підходу, що поєднує правові, технічні, організаційні та освітні заходи, спрямовані на захист інформаційного простору, підвищення рівня медіаграмотності населення та розвиток національної системи кіберзахисту. Важливим чинником залишається розширення міжнародного співробітництва й інтеграція України у світову систему безпеки,

що сприятиме посиленню цифрового суверенітету та зміцненню здатності держави ефективно протидіяти сучасним інформаційним загрозам.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

[1] Коваленко, П. І., & Петренко, М. В. (ред.). (2023). *Інформаційна безпека держави в умовах гібридних загроз: стратегії та механізми забезпечення*. Київ: Видавництво НАДУ.

[2] Лисенко, В. В. (2023). *Інформаційна безпека України в умовах гібридної війни: загрози та механізми протидії*. Харків: Видавництво Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна.

[3] Михальчук, І. В., & Захарченко, О. М. (ред.). (2023). *Теорія та практика інформаційної безпеки*. Київ: Видавництво «Лира-К».

[4] Гриценко, В. М., & Литвиненко, О. В. (ред.). (2023). *Гібридна війна та інформаційна безпека: виклики для України*. Київ: «Ярославів Вал».

[5] Ковальчук, С. П., & Шевченко, М. В. (ред.). (2023). *Сучасні загрози інформаційній безпеці України: виклики та механізми протидії*. Київ: Видавництво «Фенікс».

[6] Пилипенко, В. С., & Бойко, О. М. (ред.). (2023). *Публічне управління у сфері національної безпеки: сучасний вимір*. Київ: Видавництво «Алерта».

[7] Лисенко, І. В., & Шевчук, О. М. (ред.). (2023). *Стратегічні комунікації в системі національної безпеки України*. Київ: Видавництво «КРОК».

[8] Ткаченко, В. М., & Коваль, О. В. (ред.). (2023). *Міжнародне співробітництво у сфері кібербезпеки: стратегії та механізми впровадження*. Київ: Видавництво «Освіта України».

Tyshchuk A.; Kalyakin S.

INFORMATION SECURITY OF THE STATE IN THE NATIONAL SECURITY SYSTEM OF UKRAINE

Abstract. *Abstract. The paper examines the main threats to Ukraine's information security and ways to overcome them. The role of digitalization, artificial intelligence, and international cooperation in strengthening the state's cyber defense is analyzed.*

Keywords: *information security; cyber threats; digitalization; artificial intelligence; Ukraine.*